

SPOZNAVANJE OKOLJA, četrtek, 19. 3. 2020: OD ROJSTVA DO SMRTI

1. Preberi zapisano besedilo o spočetju, nosečnosti in porodu, nato o njem razmisli:

Da nastane otrok sta potrebna moški in ženska. Sta par in se imata zelo rada. Njuni telesi se privlačita, se božata, objemata in si tako izkazujeta ljubezen. Pravimo, da se ljubita.

Med ljubljenjem se združita moška spolna celica semenčica in ženska spolna celica jajcece. Moške spolne celice nastajajo v moških spolnih organih, ki jih imenujemo moda. Ženske spolne celice pa nastajajo v ženskih spolnih organih, ki jim pravimo jajčniki. Moških semenčic je več in vse se borijo, da bi zmagale in prve prišle do ženskega jajčeca. Le eni semenčici uspe. Ko se semenčica in jajcece združita, nastane iz njiju ena celica. Procesu združitve moške in ženske spolne celice pravimo oploditev. Nastane oplojeno jajcece. Trenutek, ko se ti dve celici združita pa je spočetje.

(Če želiš, si oglej , kako izgleda spočetje otroka v telesu <http://www.mojvideo.com/video-tako-izgleda-spocetje-otroka-v-telesu/f57ce0daf93abe5b2214>).

Od spočetja naprej se začne nosečnost. Tu sta sedaj združena ženska in moška spolna celica in iz tega se bo v devetih mesecih razvil otrok. V tej celici so kot na zgoščenki zapisane vse značilnosti, ki jih bo imel otrok (spol, barva las, oči, velikost, oblika obraza, ...) Nosečnost traja 9 mesecev. Zarodek se razvija v maternici.

V maternici je voda, ki ji pravimo plodovnica in zarodek v njej plava. Med nosečnostjo se v maternici oblikuje posteljica. To je neke vrste pregrada, ki ga ščiti in preprečuje, da bi bil zarodek v neposrednem stiku s škodljivimi snovmi, zaradi katerih bi lahko zbolel. Vendar ta pregrada ne preprečuje vsem stvarjem prehajanje, nekatere snovi, ki jih zaužije mama vseeno lahko skozi stene posteljice pridejo do njega. To so alkohol, droge, nikotin. Zato je zelo pomembno, kaj zauživa mama med nosečnostjo. Zarodek je s posteljico povezan preko popkovnice. To je cevka, po kateri dobi hrano in vse hranilne snovi, ki jih potrebuje za razvoj.

Popkovnico takoj po rojstvu odrežejo, ostane pa nam popek.

Zdravje nosečnice in bodočega novega bitja spremlja zdravnik ginekolog. Pri tem uporablja ultrazvok. To je naprava, s katero zdravnik opazuje otroka, njegov razvoj in rast, bitje srca, ...

Proti koncu nosečnosti se otrok obrne tako, da ima noge zgoraj, glavo pa spodaj. To pomeni, da je že pripravljen na rojstvo.

Ko se bliža porod, mama začuti v trebuhu krče in tako ve, da se bo otrok kmalu rodil. Te krče imenujemo popadki. Popadki trajajo nekaj ur. Otrok se rodi skozi maternični vrat, ki se med porodom razširi. Porod po navadi poteka v porodnišnici, mami pa pri tem pomaga zdravnik in medicinska sestra, ki ji pravimo babica.

Ko se otrok rodi, zdravnik odreže popkovnico in tako začne otrok sam dihati in samostojno živeti. Po porodu otroka umijejo, stehtajo, pregledajo, nato pa ga dajo mami, ki ga nahrani in čez nekaj dni skupaj z očkom odnese domov.

Če se otrok rodi prehitro, mu je takrat precej težje preživeti izven maternice. Prehitro rojenemu otroku pravimo nedonošenček. Ta otrok še težko diha, se prehranjuje. Tak otrok mora dlje časa ostati v porodnišnici, namestijo pa ga v posebno posteljico, ki ji pravimo inkubator. Inkubator poskrbi, da je otrok na toplem, da dobi dovolj kisika in se pravilno razvija. Ko je otrok dovolj močan, ga vzamejo iz inkubatorja in gre lahko s starši domov.

Vedno se ne rodi samo en otrok naenkrat. Lahko se rodita tudi dva otroka, ali pa tudi več. Poznamo enojajčne in dvojajčne dvojčke. Enojajčni so se razvili iz enega jajčeca, ki se je razdelil na dva dela. Enojajčni dvojčki so vedno enakega spola in so si na las podobni. Dvojajčni dvojčki pa so se razvili iz dveh oplojenih jajčec. Dvojčka sta lahko različnega spola in izgleda.

Materine prsi (dojke) se med nosečnostjo pripravijo na to, da bodo hranile novorojenčka, v njih nastaja mleko. Dojenček sesa pri materi mleko. Pravimo, da ga mati doji.

2. Sedaj preberi besedilo v učbeniku stran 52 in reši naloge v DZ stran 40.
3. Vzemi si odmor, ki naj bo aktiven in po možnosti zunaj. Naredi nekaj razgibalnih vaj. Teci, poskakuj. Zapoj veselo pesem.
4. Nadaljuj z delom o različnih življenjskih obdobjih. Razmisli, kaj vse si se naučil kot dojenček. Ali bi lahko preživel brez oskrbe odrasle osebe? Razmisli o razliki med dojenčkom/otrokom in mladičkom. Ali je

mladiček tudi tako nebogljen? (mlada kozica se takoj po skotitvi postavi na noge in pije)

Sedaj si otrok. Kaj vse znaš, kaj se boš še naučil? Poznaš kakšnega mladostnika? V čem se razlikujeta? Tvoji starši so odrasli. Zaključili so šolanje, se zaposlili in si ustvarili družino. Zelo so zaposleni, skrbijo za veliko stvari. Več časa zase bodo imeli kot starostniki, ko bodo v pokoju.

Vsako življenje se začne z rojstvom in zaključi s smrtjo.

5. O snovi pod točko 4. imaš zapisano v učbeniku na strani 53 s podnaslovom Odraščanje. Preberi, razmisli in odgovori na zapisana vprašanja. Reši naloge v DZ stran 41.
6. Zapiši si spodnje besedilo v zvezek. Če želiš, lahko življenjska obdobja tudi narišeš.

OD ROJSTVA DO SMRTI

1. Vsak otrok ima mamo in očeta.
2. Ljudje se rodimo, rastemo, se razvijamo in razmnožujemo ter umremo. Živimo različno dolgo.
3. ŽIVLJENJSKI KROG: rojstvo, rast in razvoj, razmnoževanje, starost, smrt.
4. Trenutek združitve moške in ženske spolne celice imenujemo SPOČETJE, združitev pa imenujemo OPLODITEV.

5. V nosečnosti se otrok razvija v materinem telesu. Nosečnost traja 9 mesecev in se zaključi s PORODOM – z rojstvom otroka (novorojenček).
6. Odraščamo in se spreminjamo:
  - otrok (dojenček, malček, predšolski otrok, šolar)
  - mladostnik
  - odrasel
  - starostnik
7. Ljudje, kot vsa živa bitja, nekega dne prenehajo živeti. Razlogi so različni: bolezni, okužbe, poškodbe, opešanje telesa.